

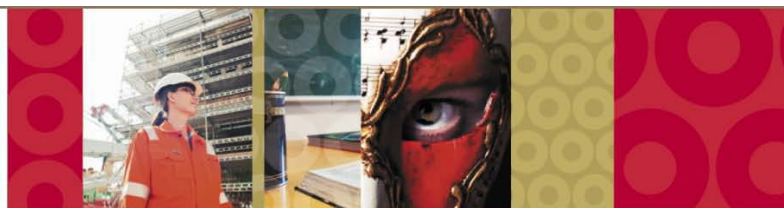
Rammeplan for yrkesretting og relevans

Aust-Agder fylkeskommune 2016 - 2020

FYR Fellesfag, yrkesretting og relevans

AUST-AGDER
FYLKESKOMMUNE

INNHALDSFORTEGNELSE

Historikk.....	3
Lovgrunnlag	3
FYR som del av Program for bedre gjennomføring i videregående opplæring	3
Nasjonalt Rammeverk for FYR-prosjektet (2014-2016)	4
FYR i Aust-Agder	5
Målsetting	5
Organisasjonsutvikling	5
Perioden fram til 31.12.2016 Roller, ansvar og oppgaver	5
Perioden 2017 - 2020 Roller, ansvar og oppgaver	6
Skolenes egne planer for FYR-arbeidet	6
Yrkesretting av lokalt gitt eksamen i Aust-Agder fylkeskommune	6
Kompetanseutvikling.....	7
Kompetanseutvikling/skolering.....	7
Samarbeid med nasjonale sentra og universitet og høyskole (U/H-sektor)	7
Innholdsproduksjon	7
Erfarings- og kunnskapsdeling	8
Spredning, erfaringsdeling og faglærersamarbeid	8
Evaluering, rapportering og oppfølging av rammeplanen	8
Evaluering	8
Rapportering	8
Oppfølging av rammeplanen.....	8
Forskning på yrkesretting og relevans	9
Kilder	9
Vedlegg	10

HISTORIKK

Bruk av begrepet yrkesretting ble innført med Reform 94, og enkelte av læreplanene inneholdt mål som ga klare anvisninger om at opplæringen skulle tilpasses den studieretningen elevene gikk på. En evaluering av Reform 94 viser at det ble yrkesrettet mindre enn det som var forventet.

I NOU 2008:18 *Fagopplæring for framtida* foreslår Karlsenutvalget at læreplanene i fellesfagene gjennomgås med sikte på at læreplanene i størst mulig grad skal egne seg for yrkesretting. Karlsenutvalget refererer til den offentlige utdanningsdebatten, der det ofte hevdes at fagopplæringen er for teoretisk, og at mange elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer sliter med fellesfagene.

I St.meld. nr. 44 *Utdanningslinja (2008-2009)* forsterkes kravet om yrkesretting av fellesfagene ytterligere. Departementet skriver at det er ønskelig at det forskriftsfestes et generelt krav om at opplæringen i fellesfagene skal være relevant for alle elever og tilpasset de ulike utdanningsprogrammene.

Kunnskapsdepartementet ba Utdanningsdirektoratet i 2010 om en vurdering av hvordan kravet om relevant opplæring kunne innlemmes som en generell bestemmelse i forskrift til opplæringsloven og/eller i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Meld. St. 20 (2012-2013) *På rett vei - Kvalitet og mangfold i fellesskapet* retter seg i stor grad mot videregående opplæring, og meldingen fremmer tiltak med særlig vekt på relevans, fordypning og gjennomføring i videregående opplæring.

LOVGRUNNLAG

Prinsippet om at fellesfagene skal tilpasses det enkelte utdanningsprogram ble slått fast i forskrift til opplæringsloven (oppl.) i 2010.

Forskrift til oppl. § 1-3. *Vidaregående opplæring* (andre ledd)

[...] *Opplæringa i fellesfaga skal vere tilpassa dei ulike utdanningsprogramma.*

Utdanningsdirektoratet tydeliggjør kravet om tilpasning av opplæringen i fellesfagene i Rundskriv Udir-12-2010.

FYR SOM DEL AV PROGRAM FOR BEDRE GJENNOMFØRING I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

FYR (fellesfag, yrkesretting, relevans) har fra 2011 vært en del av Kunnskapsdepartementets satsing Ny GIV. I brev til fylkeskommunene om Ny GIV og FYR sier Kunnskapsdepartementet den 31.8.2011 at:

Departementet ønsker også å rette søkelyset mot fellesfagene i videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram i forbindelse med Overgangsprosjektet. Læreplanene i fellesfagene er gjennomgått og justert for at kompetansemålene i størst mulig grad skal kunne tilpasses ulike utdanningsprogram slik at de har relevans for alle elever. Fra høsten 2010 er prinsippet om at fellesfagene skal tilpasses det enkelte utdanningsprogram, slått fast i forskrift til opplæringsloven § 1-3.

FYR videreføres og videreutvikles i 2014-2016 under Utdanningsdirektoratets ledelse og er et av flere tiltak i Kunnskapsdepartementets Program for bedre gjennomføring i videregående opplæring (PBG).

FYR ses både nasjonalt og lokalt i nær sammenheng med andre statlige satsinger på bedre gjennomføring og økt kvalitet i videregående opplæring. Dette gjelder tiltakene i Meld. St. 20 (2012-2013) *På rett vei*, og tiltak i Samfunnskontrakten.

NASJONALT RAMMEVERK FOR FYR-PROSJEKTET (2014-2016)

Det nasjonale rammeverket for FYR-prosjektet beskriver både den faglige og organisatoriske forankringen for FYR-prosjektet og de ulike aktørenes roller. Rammeverket beskriver også FYR-prosjektets sammenheng med andre statlige innsatser i arbeidet med relevans, gjennomføring og kvalitet i videregående opplæring.

Det overordnede nasjonale målet for FYR er

... å forbedre yrkesrettingen av fellesfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram for å øke elevenes motivasjon og for at elevene lettere skal se nytteverdien av fellesfagene. Satsingen skal sikre at elever i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene får en opplæring i fellesfagene matematikk, norsk, engelsk og naturfag som oppleves som relevant for deres hverdag og er yrkesrettet mot fremtidig arbeidsliv.

Utdanningsdirektoratet har satt som mål at alle videregående skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram ved utgangen av 2016 jobber aktivt og systematisk med yrkesretting av fellesfagene. Dette skal bidra til å øke kvaliteten på opplæringen, gjøre fellesfagene mer motiverende for elevene og dermed øke gjennomføringen i videregående opplæring. Dette betinger også at skolens ledelse legger til rette for gode og hensiktsmessige møteplasser mellom fellesfag- og programfaglærere.

Rammeverket presiserer at FYR skal bidra med å realisere sektormålene for grunnopplæringen.

- Elever skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse
- Elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø
- Elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring

På systemnivå er det definert fire sentrale innholdselementer for å realisere økt yrkesretting.

- **Kompetanseutvikling** av fellesfaglærere og programfaglærere
- **Innholdsproduksjon** gjennom utvikling og kvalitetssikring av læringsressurser
- **Organisasjonsutvikling** slik at det skapes kultur for samarbeid og kollektiv læring i hele organisasjonen
- **Erfarings- og kunnskapsdeling** gjennom nasjonale og lokale nettverk

Rammeverkets definisjoner av yrkesretting og relevans

Yrkesretting defineres blant annet som å bruke fagstoff, læringsmetoder og vokabular i undervisningen som har relevans for den enkeltes yrkesutøvelse. Undervisningen skal vise hvordan kompetanser fra fellesfaget blir brukt og kommer til nytte i programfagene og i fremtidig jobb. Kompetansemålene i fellesfagene skal ses i sammenheng med kompetansemålene i programfagene, og lærestoff og arbeidsmåter i fellesfagene skal på grunnlag av dette rettes inn mot yrkesfagene. Grunnleggende ferdigheter er integrert i læreplanene på fagenes premisser, og opplæring i grunnleggende ferdigheter er derfor en del av arbeidet med yrkesretting.

Relevans defineres som å bruke fagstoff, læringsmetoder, læringsarenaer og fagterminologi i opplæringen som har relevans for yrkesutøvelse og voksenliv. Undervisningen tar utgangspunkt i elevens forståelse, erfaringer, ferdigheter og det som kan gi eleven mestring. Læreren møter elevene der de er og kan motivere elevene. Relevans vil dermed omhandle både yrkesfaglige tema og temaer som er felles for alle elever.

FYR I AUST-AGDER

De videregående skolene i Aust-Agder skal arbeide for å implementere FYR som en naturlig del av skolehverdagen for alle elever, jf. Rammeverk for FYR-prosjektet (Utdanningsdirektoratet) og forskrift til oppl. § 1-3 andre ledd.

Det er derfor avgjørende at FYR-arbeidet implementeres og forankres innad ved alle skolene. Ledelsen har ansvar som inspirator og pådriver. Det er et ledelsesansvar å tilrettelegge for at det skapes arenaer hvor fellesfaglærerne seg imellom, og fellesfag- og programfaglærerne kan møtes for å samarbeide, inspirere hverandre og dele erfaringer.

MÅLSETTING

- Målsettingen for rammeplanen er den samme som uttrykkes i Aust-Agder fylkeskommunes visjon for utdanning; «Læring for alle - utvikling for den enkelte»
- Rammeplanen legger til grunn de overordnede strategier og kvalitets- og resultatmål som er gitt innenfor utdanningssektoren i Økonomiplan 2016-2019, for områdene *Læringsmiljø, Gjennomføring, Læringsutbytte og Ledelse og kompetanse*.

ORGANISASJONSUTVIKLING

Rammeplanen skal uttrykke viktigheten av å skape kultur for samarbeid og kollektiv læring i hele organisasjonen.

PERIODEN FRAM TIL 31.12.2016 ROLLER, ANSVAR OG OPPGAVER

- Fylkeskommunal prosjektleder er ansvarlig for å koordinere FYR-arbeidet i Aust-Agder fylkeskommune ut prosjektperioden. Prosjektleder møter på nasjonale nettverkssamlinger og videreformidler informasjon og erfaringer fra nasjonalt nivå ut til de videregående skolene. Knutepunktskolen (Sam Eyde videregående skole), ansvarlig studierektor/avdelingsleder og de fire FYR-koordinatorene informeres gjennom faste møter eller ved annen kommunikasjon dersom dette er nødvendig.
- Fylkeskommunal prosjektleder rapporterer årlig til nasjonalt nivå, samt utdanningssjef.
- Knutepunktskolen skal være en ressurs for de andre videregående skolene i Aust-Agder når det gjelder yrkesretting og relevans i opplæringen. Knutepunktskolen har ansvar for å slutføre prosjektet gjennom en lokal skoleringsdag våren 2017.
- FYR-koordinatorene har hver for seg et særlig ansvar for å legge til rette for yrkesretting og relevans i eget fag; henholdsvis norsk, engelsk, matematikk og naturfag. De fire FYR-koordinatorene er hver frikjøpt i 25 % for dette arbeidet ut prosjektperioden. De har også ansvar for å veilede andre lærere i å legge til rette for å utarbeide yrkesrettede undervisningsopplegg som gir fellesfagene økt relevans i forhold til de ulike programfagene. FYR-koordinatorene er ressurspersoner ved organisering og innholdsproduksjon knyttet til

yrkesrettede lokalt gitte eksamener, og bistår fylkeskommunal prosjektleder der dette er hensiktsmessig.

- Skoleleder skal legge til rette for at det skapes samarbeidsarenaer for fellesfag- og programfaglærere, og at det settes av tid til dette i en felles møteplan/årshjul for skolen. En viktig suksessfaktor i FYR-samarbeidet er at mellomlederne engasjerer seg i møtene og tilretteleggingen for samarbeid.
- Fagforaene henstilles til å sette FYR på dagsorden, og invitere FYR-koordinatorer med på møter. FYR-koordinatorene bør være faste medlemmer i eget fagforum (matematikk, naturfag, engelsk og norsk).

PERIODEN 2017 - 2020 ROLLER, ANSVAR OG OPPGAVER

- Skoleeier skal arbeide for at det sikres videre drift fra 1.1.2017. Dette gjelder både i sentraladministrasjonen og ute i virksomhetene. Igangsatte forsøk/prosjekter innen FYR-arbeidet, eksempelvis forsøk med yrkesretting av eksamen, bør videreføres slik at disse kan avsluttes og evalueres i henhold til opprinnelig prosjektplan.
- Rektor sikrer at FYR-arbeidet videreføres på egen skole. Det vil i hovedsak være mellomledere som har det daglige ansvaret for videreføring og implementering av FYR, og disse rapporterer til egen rektor som igjen rapporterer til skoleeier.
- Fagforaene har en viktig rolle i FYR-arbeidet, og dette bør synliggjøres i oppdragsbrevet. Videre bør det legges til rette for møtepunkter fagforaene imellom.

SKOLENES EGNE PLANER FOR FYR-ARBEIDET

- De videregående skolene har fra høsten 2014 utarbeidet egne handlingsplaner for FYR-arbeidet på egen skole. Handlingsplanene er dynamiske dokumenter som har blitt revidert jevnlig i forbindelse med de nasjonale skoleringsdagene høsten 2014, 2015 og 2016.
- Handlingsplanene bør revideres årlig også etter formell prosjektavslutning 31.12.2016. Planene skal være basert på skolens egne analyser, vurderinger og framdrift i arbeidet med yrkesretting og relevans i fellesfagene.
- Skolens rutiner knyttes til et årshjul eller et annen hensiktsmessig plandokument.

YRKESRETTING AV LOKALT GITT EKSAMEN I AUST-AGDER FYLKESKOMMUNE

Opplæringen i fellesfagene skal yrkesrettes og gjøres relevant for elevene (jf. forskrift til oppl. § 1-3). Kompetansemålene i læreplanene skal på best mulig måte tilpasses opplæringen på de ulike utdanningsprogrammene, og ettersom opplæringen skal gjøres relevant for elevene og eksamen er en del av opplæringen i fag, får dette betydning for undervisvurderingen og når eksamensoppgaver skal utarbeides.

Bestemmelsen i forskrift til opplæringsloven om fylkeskommunens ansvar for gjennomføring av lokalt gitt eksamen (jf. § 3-30 første ledd), omfatter også trekk av fag og elever, det å skaffe kvalifiserte sensorer og utarbeidelse av eksamensoppgaver. Lokalt gitt eksamen kan være

- skriftlig eksamen
- muntlig eksamen
- muntlig-praktisk eksamen
- praktisk eksamen

Relevante lokale eksamener som kan/skal yrkesrettes og gjøres relevante for elevene er skriftlig eksamen i norsk og matematikk, og muntlig eksamen i norsk, engelsk, naturfag og matematikk. Det tas høyde for eventuelle regelverksendringer knyttet til lokalt gitt eksamen.

KOMPETANSEUTVIKLING

Det er et mål at skolens pedagogiske personale skal få muligheten til nødvendig kompetanseheving. Dette gjelder også fagarbeidere og miljøarbeidere som jobber med elever med spesielle behov.

KOMPETANSEUTVIKLING/SKOLERING

- Skoleeier har ansvar for å legge til rette for møtepunkter mellom skolene der ledere og faglærere kan dele god praksis og lære av hverandre. Skoleeier skal bistå rektorene i FYR-relevante kompetanseutviklingstiltak ved nyttilsettinger av ledere. Det skal rettes et særlig fokus på mellomledere.
- Rektor har ansvar for å vedlikeholde, videreutvikle og utøve faglig trykk og utvikling når det gjelder faglærernes og mellomledernes kompetanse knyttet til yrkesretting og relevans.
- Oppgavenemndene skal ha tilstrekkelig FYR-kompetanse.
- I forkant av lokalt gitt eksamen er skoleeier ansvarlig for sensor- og eksaminatorskolering i samarbeid med aktuelle fagfora.

SAMARBEID MED NASJONALE SENTRA OG UNIVERSITET OG HØYSKOLE (U/H-SEKTOR)

- De nasjonale sentrene skal bidra i gjennomføringen av nasjonal utdanningspolitikk og være en ressurs i arbeidet med nasjonale satsinger. Dette gjelder særlig samarbeid om økt gjennomføring i videregående opplæring.
- Fem av de nasjonale sentrene, hhv. Lesesenteret, Skrivesenteret, Matematikksenteret, Fremmedspråksenteret og Naturfagsenteret har dedikerte oppgaver knyttet til yrkesretting og relevans gjennom FYR-prosjektet. Utdanningsdirektoratet koordinerer gjennomføringen.
- Utdanningsdirektoratet har etablert et samarbeid med U/H-sektoren på nasjonalt nivå. Aust-Agder fylkeskommune bør inngå et tilsvarende samarbeid med Universitetet i Agder, hvor det settes fokus på yrkesretting og relevans innenfor de ulike sidene av lærerutdanningen (PPUA, PPUY, YFL og Lektorutdanningen).

INNHALDSPRODUKSJON

- I prosjektperioden har FYR-koordinatorene et særlig ansvar til å bistå faglærerne i å utvikle og kvalitetssikre yrkesrettede og relevante undervisningsopplegg i aktuelle fellesfag. Aktuelle fagfora kan bistå i arbeidet med å kvalitetssikre undervisningsopplegg.
- Yrkesrettede og relevante undervisningsopplegg publiseres og deles på Fronter (018 Yrkesretting) og fyr.ndla.no. Det er faglærers ansvar å gjøre seg kjent med innholdet på disse nettressursene.
- Rektor har ansvar for å se til at lokalt læreplanarbeid og vurderingspraksis ses i sammenheng med utviklingen av relevante undervisningsopplegg (se vedlagte mal for yrkesrettede undervisningsopplegg). Samarbeid på tvers av fagområdene er avgjørende for å lykkes i dette arbeidet.
- Skoleeier vil fortløpende vurdere hvordan innholdsproduksjonen kvalitetssikres og opprettholdes etter 1.1.2017.

ERFARINGS- OG KUNNSKAPSDELING

SPREDNING, ERFARINGSDELING OG FAGLÆRERSAMARBEID

- Hver enkelt skole er ansvarlig for å etablere og videreutvikle FYR-arbeidet på egen skole. Samarbeidet vil innebære utvikling og vurdering av yrkesrettede undervisningsopplegg.
- Faglærerne fra de ulike fellesfagene og programområdene oppfordres til erfaringsdeling ved hospitering i hverandres timer/praksisøkter.
- Skoleleder må se til at skolen drar nytte av den kompetansen lærerne får gjennom FYR-skoleringene på en hensiktsmessig måte.
- Aktuelle fagfora samarbeider om utvikling og vurdering av yrkesrettede undervisningsopplegg.

EVALUERING, RAPPORTERING OG OPPFØLGING AV RAMMEPLANEN

EVALUERING

Skoleeier har ansvaret for kvalitetsutvikling i skolene og stiller krav til og støtter skolens ledelse og legger til rette for samarbeid mellom skolene. For å lykkes i arbeidet med å tilpasse fellesfagene til de ulike utdanningsprogrammene og skape relevans, er det avgjørende at det tilstrebes høy kvalitet i implementeringsarbeidet og god forankring på alle nivåer i skolene.

Skoleleder skal analysere skolens kompetanse- og utviklingsbehov og lede det videre utviklingsarbeidet på egen skole. Utviklingsarbeidet forutsetter både en aktiv skoleledelse og en aktiv lærer- og elevmedvirkning.

Skoleleder skal årlig evaluere skolens rutiner, praksis og kompetansebehov knyttet til arbeidet med yrkesretting og relevans i fellesfagene. Evalueringen skal ses i sammenheng med skolens egen handlingsplan for arbeidet med yrkesretting og relevans. Elevundersøkelsen har tilleggsspørsmål knyttet til yrkesretting og relevansbegrepet, og denne er per dato skoleleders beste verktøy for å vurdere skolens arbeid med å skape relevans i fellesfagene. Skoleleder kan i tillegg legge til rette for kartlegginger for å supplere resultatene fra elevundersøkelsen.

RAPPORTERING

- Rapportering av skolens arbeid med yrkesretting og relevans skjer gjennom allerede etablerte systemer som styringsdialog og årsrapport.
- I tillegg til de formelle rapporteringsrutinene, henter skoleeier inn erfaringer fra skolens arbeid med yrkesretting og relevans gjennom rektorsamlinger og andre møteplasser mellom skoleledelse og skoleeier.

OPPFØLGING AV RAMMEPLANEN

- Fylkestinget har et overordnet ansvar for at Rammeplan for yrkesretting og relevans blir iverksatt og for oppfølging av planen. Administrasjonen rapporterer til fylkestinget om

virksomhetenes oppfølging av planen gjennom årlige tilstandsrapporter og årsmeldinger. Fylkestinget bestemmer når rammeplanen skal revideres.

- **Fylkesrådmann** vil gjennom den årlige styringsdialogen følge opp hver enkelt skole i FYR-arbeidet, og på bakgrunn av rektorenes rapportering vurdere eventuelle endringer i planen.
- **Skoleleder** gjør årlige vurderinger av skolens kompetanse innen yrkesretting og relevans, og har ansvar for å beskrive, iverksette og følge opp tiltak for å nå målene i den overordnede planen. Skoleleder skal legge til rette for nødvendige kompetanseutviklingstiltak i egen virksomhet og rapportere skolens behov til administrasjonen.

FORSKNING PÅ YRKESRETTING OG RELEVANS

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet leverte Trøndelag forskning og utvikling (TFoU) to rapporter i 2014 om yrkesretting og relevans i fellesfagene:

- Rapport 2014:01 - En kunnskapsoversikt
- Rapport 2014:16 - Hovedrapport med sammenstilling og analyser

Hovedrapporten (2014:16) er en empirisk studie, og datamaterialet er basert på en spørreundersøkelse til rektorer, lærere og elever ved videregående skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram. I tillegg er det hentet ut registerdata fra Utdanningsdirektoratet.

Generelt kjennetegnes norske videregående skoler ved at de er i stor grad er tilrettelagt for yrkesretting ved at

- skoleledelsen «framsnakker» yrkesretting (lederstøtte)
- fellesfagklassene har elever fra samme utdanningsprogram (programhomogenitet)
- lærerne underviser i samme programområde flere år på rad (kontinuitet)

Rapporten viser ikke til noen generell sammenheng på skolenivå mellom rektors tilrettelegging for yrkesretting og elevenes læringsutbytte og gjennomføring. Innenfor de yrkesfaglige utdanningsprogrammene teknikk og industriell produksjon, elektrofag og bygg- og anleggsteknikk finner forskerne imidlertid en sammenheng mellom gjennomføring og yrkesretting av fellesfagene.

På skolenivå viser rapporten til en sammenheng mellom skoleledelsens tilrettelegging for yrkesretting og elevenes motivasjon. Dette gjelder spesielt ved små skoler, skoler med høy andel yrkesfagelever og skoler som har høy andel elever med spesielle utfordringer. Faglærers evne til å yrkesrette og skape relevans synes derfor å ha stor betydning for elevenes motivasjon og mestringsforventninger, og spesielt der relevans betyr at eleven opplever fellesfaget som nyttig, viktig, interessant og nødvendig for videre utdanning og arbeidsliv.

Klasseromstudien viser at lærere med god klasseledelse, stor faglig trygghet og generelt god kommunikasjon og kontakt med elevene, lykkes best med yrkesretting - også når de ikke har spesielt god innsikt i yrkesfagene.

KILDER

Lovdata: [Opplæringsloven](#) og [forskrift til opplæringsloven](#)

[NOU 2008:18 Fagopplæring for framtida](#)

[Rammeverk for FYR-prosjektet \(2014-2016\) Utdanningsdirektoratet 2014](#)

Rundskriv Udir-12-2010

St.meld. nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja

Trøndelag forskning og utvikling; 1) Rapport 2014:1 - En kunnskapsoversikt, 2) Rapport 2014:16 - Hovedrapport med sammenstilling og analyser

Veien gjennom videregående. FYR-prosjektet i Akershus, oktober 2013

VEDLEGG

Mal for handlingsplan (brobyggingsøvelsen)

Mal for undervisningsopplegg

HANDLINGSPLAN FOR FYR-ARBEID VGS.

Tiltak (interne og eksterne)	Ansvar	Frist	Type involveringsprosess	Status
1. Planlegging og årshjul				
2. Samarbeid programfag/fellesfag				
3. Motivasjon og støtte				

YRKESRETTET OPPGAVE

Navn på oppgaven:

Fag:

Nivå:

Tidsbruk:

Timeantall (ikke uker eller dager)

Kort beskrivelse av opplegget (HVA?)

Her skal du skrive inn en kort beskrivelse av selve oppgaven

Oppgaven til elevene (HVORDAN?)

Her skal du lime inn selve oppgaven (elevksempelret)

Læreplanmål (HVORFOR?)

Programfag:

Fellesfag:

Vurdering:

Her skal du skrive hva og hvordan eleven skal vurderes

Eventuelle vedlegg

Her skriver du antall vedlegg og hva slags vedlegg